

ŽEMAITIJOS INSTRUMENTINIS MUZIKAVIMAS IR JO POKYČIAI

RŪTA ŽARSKIENĖ

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

Straipsnio objektas – instrumentinio muzikavimo tradicija Žemaitijoje ir jos kaita XX a.–XXI a. pradžioje.

Darbo tikslas – ištirti XX a. pirmos pusės–XXI a. pradžios žemaičių instrumentinio muzikavimo tradiciją, atskleisti šios tradicijos savitumus, jos pokyčius ir šiuos pokyčius nulėmusias priežastis.

Tyrimo metodai – statistinis, istorinis lyginamasis.

Žodžiai raktai: instrumentinis muzikavimas, žemaičių instrumentinė tradicija, archyviniai duomenys, Žemaitija.

Žemaitijos instrumentinio muzikavimo tradicija, be visai Lietuvai įprastų bruožų, pasižymi ir tik šiam regionui būdingais lokaliniais savitumais. Tyrimuose remiamasi Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto (toliau – LLTI) tautosakos fonduose saugoma garso įrašų bei rankraštinų rinkinių medžiaga, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (toliau – LMTA) Muzikologijos instituto Etnomuzikologijos skyriaus archyvo bei Klaipėdos universiteto (toliau – KU) Humanitarinių mokslų fakulteto Baltų kalbotyros ir etnologijos katedros Folkloro laboratorijos tautosakos ir etnografijos rankraštyno garso įrašų duomenimis, naujausių LLTI ekspedicijų¹ bei publikuota įvairių autorių šio regiono tyrimų medžiaga.

Archyviniai duomenys

Pirmieji Žemaitijos regiono muzikantų pagriežti instrumentinės muzikos pavyzdžiai buvo įrašyti į fonografo plokšteles 1936–1940 m. Kaune, Lietuvių tautosakos archyve. Šie įrašai dabar saugomi LLTI tautosakos archyve².

¹ Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslininkai, vykdydami Valstybinio mokslo ir studijų fondo remiamą programą „Regioniniai folkloro ir tarmių tyrimai: Vakarų Lietuva“, 2003–2006 m. tyrinėjo tiek archyvuose sukauptos, tiek šiuo metu Žemaitijoje gyvuojančios tautosakos savitumus ir surengė ekspedicijas Salantų bei Žarėnų apylinkėse. Pastaraisiais metais, gavus paramą iš Kultūros ministerijos, buvo tęsiami šiuolaikinės folkloro situacijos tyrimai Viekšnių, Židikų ir Ylakių apylinkėse. Straipsnyje taip pat remiamasi 2002 m. LLTI ekspedicijos Eržvilko regione duomenimis.

² Pirmieji lietuvių liaudies muzikos garso įrašai siekia maždaug 1902–1904 m. (akademiko Leonardo Saukos informacija). LLTI saugoma 117 fonografo volelių, įrašytų 1908–1949 m. Juos Edisonso

Iš pateiktų lentelių matyti, kad daugiausia tiriamos medžiagos sukaupta LMTA folkloro saugyklose. Akademijos dėstytojai ir studentai XX a. antroje pusėje (medžiaga pradėta rinkti 1962 m.) įrašė beveik pustrėčio tūkstančio kūrinių, kuriuos pagriežė 297 muzikantai. Nors LLTI Lietuvių tautosakos rankraštyno fonotekoje saugomi seniausi žemaičių muzikantų įrašai, tačiau čia per septyniasdešimt metų (1936–2005 m.) sukaupta perpus mažiau šio regiono instrumentinių kūrinių, kuriuos pagriežė 115 žemaičių muzikantų. Atgautos nepriklausomybės metais susikūrusio KU Baltų kalbotyros ir etnologijos katedros Folkloro laboratorijoje saugoma palyginti nedaug instrumentinės muzikos pavyzdžių, užrašytų 1984–2002 m. Juos pagriežė daugiau kaip 30 muzikantų (žr. 1, 2, 3 lenteles).

Šitokio instrumentinių duomenų pasiskirstymo priežastis gali būti ta, kad LLTI kaupiama medžiaga ilgus metus buvo orientuota tik į sakytinį ir dainuojamąjį folklorą. Galima manyti, kad instrumentinė muzika, išskyrus fonografo plokštelių ir kai kurių rinkėjų medžiagą, sąmoningai čia nebuvo kaupiama. Muzikantų atliekami kūriniai buvo įrašomi dažniausiai atsitiktinai: jei tautosakos pateikėjas dar ir muzikuodavo, arba kaimynams nurodžius gerbiamą kaimo grojėją. Manau, kad panašios priežastys galėjo lemti ir situaciją KU Baltų kalbotyros ir etnologijos katedroje. Tuo tarpu LMTA studentai buvo skatinami užrašinėti muzikinį folklorą, todėl jie dažniausiai aplankydavo dainininkus ir muzikantus.

Visuose archyvuose sukaupta įrašų iš daugelio Žemaitijos rajonų bei Klaipėdos krašto. LLTI medžiaga užrašyta 13-oje vakarų Lietuvos rajonų: Jurbarko, Kelmės, Klaipėdos, Kretingos, Mažeikių, Plungės, Raseinių, Skuodo, Šiaulių, Šilalės, Šilutės, Tauragės, Telšių. Daugiausia instrumentinės muzikos buvo pagriežta Jurbarko rajone, visai neužrašyta kūrinių iš Akmenės ir Palangos apylinkių muzikantų (žr. 1 lentelę). Medžiagos iš Palangos ir Šilutės apylinkių nėra ir LMTA Etnomuzikologijos katedros archyve. Čia instrumentinė muzika buvo įrašinėjama taip pat 13-oje vakarų Lietuvos rajonų: Akmenės, Jurbarko, Kelmės, Klaipėdos, Kretingos, Mažeikių, Plungės, Raseinių, Skuodo, Šiaulių, Šilalės, Tauragės, Telšių. Turtingiausia yra Plungės muzikantų pagriežtų kūrinių kolekcija (žr. 2 lentelę). KU Folkloro laboratorijoje esanti instrumentinė muzika buvo užrašinėta 11-oje rajonų: Akmenės, Klaipėdos, Kretingos, Mažeikių, Palangos, Plungės, Skuodo, Šiaulių, Šilalės, Šilutės, Telšių. Čia taip pat daugiausia medžiagos buvo sukaupta iš Plungės apylinkių, tačiau visai nėra įrašų iš pietvakarių Žemaitijos – Tauragės, Jurbarko rajonų bei rytinės dalies – Raseinių, Kelmės, Šiaulių apylinkių (žr. 3 lentelę).

Dauguma muzikantų – vyrai ir palyginti visai nedaug moterų: LLTI – keturios (iš 115), LMTA – dvylika (iš 297), KU – aštuonios (iš 30). Kaip matome, LLTI ir LMTA turimoje medžiagoje moterys tesudaro apie keturis procentus muzikantų, tuo tarpu KU duomenimis, jos sudaro jau beveik 26 procentus visų muzikantų. Įvairiausias muzikantų amžius užfiksuotas LLTI medžiagoje – nuo 16 iki 97 metų. LMTA muzikantų amžius svyruoja nuo 43 iki 87, o KU – nuo 48 iki 95 metų. Kadangi LLTI saugomi seniausi Žemaitijos regiono įrašai, tai čia ir daugiausia muzikantų, gimusių XIX a., o vyriausi iš jų gimę 1870 metais.

fonografu įrašė Lietuvių mokslo draugijos, o vėliau – Lietuvių tautosakos archyvo darbuotojai. 2006 m. į skaitmenines laikmenas buvo perrašyti iki šių dienų išlikę 105 voleliai. Deja, perklaudus volelių įrašus, paaiškėjo, kad juose nėra nė vieno žemaičių instrumentinės muzikos pavyzdžio.

1 lentelė. LLTI garso įrašų duomenys

	Jurbarkas	Kelmė	Klaipėda	Kretinga	Mažeikiai	Plungė	Raseiniai	Skuodas	Šiauliai	Šilalė	Šilutė	Tauragė	Telšiai	Iš viso
Akordeonas	23			13		18							13	67
Armonika	37	93		11		9		7	32	11	9	38	14	261
Bandonija	70			2		7				8		64		151
Koncertina	6			24		18				3		26		77
Lūpinė armonikėlė						4			4	2			18	28
Gitara				6										6
Kanklės				4	4		15							23
Mandolina			26						12	1				39
Smuikas	3	40		2			12	13	117	9	13	38	17	292
Ožragis							3							3
Karvės ragas							9							9
Klarnetas				16										16
Lamzdelis	2			31			7							40
Birbynė							4		2					6
Varinis pučiamasis	3													3
Tošėlė							5						3	8
Ansambliai	2			23		11	50			12			40	138
Iš viso:	217	133	26	137	4	67	105	20	167	48	22	166	105	1167

2 lentelė. LMTA garso įrašų duomenys

	Akmėnė	Jurbarkas	Kelmė	Klaipėda	Kretinga	Mažeikiai	Plungė	Raseiniai	Skuodas	Šiauliai	Šilalė	Tauragė	Telšiai	Iš viso
Akordeonas	10	1	11	15	24	5	19		11				25	121
Armonika	64	20	65	11	69	79	135	4	121	38	15	63	50	734
Bajanas						14	15	2	7	17			7	62
Bandonija	10	44	51		19		186	15	10		12	116	25	488
Koncertina					22		117	14	9			32	7	201
Lūpinė armonikėlė	2									9		4		15
Gitara													8	8
Kanklės									28					28
Mandolina										2				2
Smuikas	27	1	95	28	42	47	120	31	2	12	29		166	600
Klarnetas					10									10
Ansambliai	14		24		40		8		44	24	20	14	30	218
Iš viso:	127	66	246	54	226	145	600	66	232	102	76	269	318	2487

3 lentelė. KU Baltų kalbotyros ir etnologijos katedros garso įrašų duomenys

	Akmėnė	Klaipėda	Kretinga	Mažeikiai	Palanga	Plungė	Skuodas	Šiauliai	Šilalė	Šilutė	Telšiai	Iš viso
Akordeonas		5	5		3	3						16
Armonika		3				16					14	33
Bajanas				8								8
Bandonija						6						6
Lūpinė armonikėlė								4	4			8
Smuikas	12			3		5	9	17	5			51
Ansambliai			1			2				7	4	14
Iš viso:	12	8	6	11	3	32	9	21	9	7	18	136

Visuose trijuose archyvuose vyrauja tie patys instrumentai. LLTI ir KU daugiausia sukaupia smuiku pagriežtų kūrinių, o LMTA – armonika. Taip pat gana populiarī bandonija, kiek mažiau – koncertina, akordeonas. LLTI tautosakos fonduose esančioje medžiagoje yra didžiausia instrumentų įvairovė – 16 skirtingų instrumentų, LMTA – 11, KU – tik šešių skirtingų instrumentų įrašai. Be abejo, šią LLTI įvairovę lėmė ir tai, kad čia saugomi ankstyviausi žemaičių instrumentinės muzikos pavyzdžiai (daugiau kaip 120 kūrinių). Prieškaryje į fonografo plokšteles Žemaitijos muzikantai įgrojo ir vienu primityviausių instrumentų – beržo tošele, senaisiais piemenų pučiamaisiais instrumentais – ožragiu, karvės ragu, lamzdeliu, birbyne, taip pat kanklėmis, smuiku, mandolina ir to laikotarpio modernios sudėties kapelos atliekamus kūrinius. Čia buvo įamžinti ir senieji tradiciniai instrumentinės muzikos žanrai: piemenų pučiamaisiais instrumentais pučiami ganymo signalai, raliavimai, tiriavimai bei archajiškų piemenų dainelių melodijos, beržo tošele išringuoti paukščių balsų pamėgdžiojimai, kanklėmis paskambinti senoviniai šokiai³. LMTA ir KU instrumentologinėje medžiagoje visai nerandame senųjų piemenų pučiamųjų instrumentų. Ir nenuostabu, nes Antrasis pasaulinis karas, trėmimai, priverstinė kolektyvizacija iš esmės pakeitė Lietuvos kaimo gyvenimą. Kartu su senaisiais ganymo papročiais išnyko ir su jais susiję muzikos instrumentai – piemenų darbo įrankiai.

Nagrindėjant archyvinę medžiagą, kyla įvairių klausimų, pavyzdžiui: koku mas tu ji atspindi vieno ar kito laikotarpio tendencijas? kiek muzikantų tuo metu gyveno viename ar kitame kaime ir kiek jų buvo aplankyta? tautosakos rinkėjui jie pagrojo visais instrumentais, kuriais grodavo, ar tik savo mėgstamiausiu? Deja, į šiuos ir panašius klausimus atsakymo jau nerasime. Dėl to tenka remtis užfiksuota medžiaga tokia, kokia ji yra, nes kiekvienas užrašytas kūrinys ar rinkėjo pastaba – istorinis dokumentas. Nors archyvuose sukaupti faktai paraidžiui ir neatkartoja konkrečios situacijos, bet reikia pripažinti, kad jie atspindi bendras reiškinius, šiuo atveju – instrumentinės tradicijos raidos, tendencijas.

³ Aštuoniolika geresnės kokybės senųjų fonografo plokštelių žemaičių instrumentinės muzikos įrašų publikuota leidinyje su kompaktine plokštele „Žemaitijos dainos ir muzika“ (Nakienė, Žarskienė 2005).

Kolektyvinio muzikavimo tradicija

Žemaitiją galima pavadinti kolektyvinio muzikavimo regionu – tai viena iš svarbiausių Žemaitijos ne tik instrumentinės, bet ir vokalinės tradicijos savitumų. Ir nors ansamblinis muzikavimas XX a. buvo populiarus visoje Lietuvoje, tačiau Žemaitija išsiskyrė šios tradicijos senumu, ryškumu ir įvairove⁴. Ko gero, visi šio regiono instrumentinės tradicijos tyrinėtojai žemaičių kolektyviniame muzikavime skiria tris tradicinių instrumentinių ansamblių tipus: 1) styginių instrumentų, 2) pučiamųjų ir 3) mišrių instrumentų. Dar 1850 m. Platelių, Alsėdžių, Ylakių apylinkėse per vestuves „du grieždavo smuikais, trečias basedla <...>, o ketvirtas būgneliu ar jau net būgnu pritardavo“ (Mickevičius 1933: 70). Styginių kapelijos, o kartais net ir orkestrėliai (iki 12 žmonių) ypač išpopuliarėjo XIX a. pabaigoje–XX a. pradžioje. Į jų sudėtį įėjo smuikai, mandolinos, balalaikos, gitaros, basetlės, kontrabosai, kartais cimbolai ir citra. Šie styginių instrumentų orkestrai pamažu menko iki trijų keturių dalyvių (Šileikienė 1991: 247). LLTI ekspedicijos Žarėnuose metu smuikininkas ir armonikininkas Alfonsas Kungys geriausiai prisiminė savo pirmąsias griežtas vestuves, kur jis, „trylikametis žiogas“, griežė antru smuiku, tėvukas – pirmu, o dėdė – basetle (Že).

Rašytiniuose šaltiniuose taip pat minima, jog apie 1870 metus vestuvėse grojo ir pučiamųjų orkestrai (Mickevičius 1933: 70). Tarpukario Lietuvoje vien Tauragės apskrityje gyvavo 27 valsčių ir kaimų pučiamųjų instrumentų orkestrai. Sovietiniais laikais jie dažniausiai buvo kuriami vidurinėse mokyklose, įmonėse, įstaigose (Batavičius 1995: 73–268). Tai, kad Žemaitijoje buvo populiarūs ir iki šiol dar gyvuoja pučiamųjų instrumentų ansambliai, patvirtina ir XX a. antros pusės (Auškalnis 1990a: 6–7; Statkevičius 1992: 127) bei naujausių LLTI lauko tyrimų duomenys. 2004 m. ekspedicijoje Salantuose užrašėme šeimyninį Dapšauskų pučiamųjų instrumentų orkestrėlį, kuriame groja tėvai, du sūnūs ir dvi dukterys (LTR 7506, p. 88), o 2007 m. – Pašilės pučiamųjų ansamblį, kuriame groja broliai Petras ir Alvydas Stirbliai ir Ričardas Daubaris (Žarskienė 2007).

Trečiasis žemaitiško instrumentinio ansamblio tipas – įvairios sudėties mišrūs ansambliai, kuriuos dažniausiai sudarydavo smuikas / du smuikai, armonika arba bandonija (koncertina) ir basetlė (kontrabosas) arba būgnas. Galima sakyti, kad jie išgalėjo pamažu išstūmę styginių kapelijas. Būtent smuiku, koncertina ir kontrabosu Paalsių kaimo muzikantų (Viduklės vls., Raseinių aps.) ir Lyduvėnų miestelio gyventojų Stasio Abromavičiaus ir jo dukters Stasės kanklėmis bei smuiku 1937 m. pagroti kūriniai yra seniausi žemaičių instrumentinio ansamblinio muzikavimo pavyzdžiai (LTRF pl. 673–679, 733–734). Mišrių instrumentinių ansamblių būta ir kitokios sudėties, tačiau jie vis dėlto išlaikydavo tam tikrą principą. Paprastai juos sudarydavo melodinis (dažniausiai – smuikas, klarnetas, kornetas, trimitas), harmoninis (armonika, koncertina, bandonija, akordeonas) ir ritminis instrumentas (basetlė, kontrabosas, būgnas) (Šileikienė 1991: 247; Auškalnis 1990b: 82; Augėnaitė 2001: 81).

⁴ Tai patvirtina ir garso įrašų lentelėse pateikti duomenys: LLTI sukaupti kūriniai buvo pagroti dvylika, LMTA – dvidešimties, o KU – septynių skirtingos sudėties instrumentinių ansamblių (žr. lenteles).



Dapšauskų pučiamųjų orkestrėlis. Salantai, 2004. *Fotografavo Rūta Žarskienė*

Pažymėtina, kad ankstesni tyrinėtojai beveik neatkreipė dėmesio į mažos sudėties ansamblius, t. y. kai grojama dviem instrumentais. Kad žemaičiai mėgę šitaip muzikuoti, rodo ir archyviniai įrašai. Vienas pirmųjų tokio ansamblinio grojimo pavyzdžių – jau minėtas Abromavičių duetas. Tačiau, remiantis rašytinių šaltinių ir ekspedicijų duomenimis, galima manyti, kad XIX a. pabaigoje–XX a. pradžioje tokios sudėties ansamblis Žemaitijoje nebuvo prestižinis kaip kad Dzūkijoje. Matyt, šitaip žemaičiai grodavo namų, šeimos aplinkoje, kai kiti kapelos nariai dėl kokių nors priežasčių negalėdavo kartu groti ir pan. Viešai, „oficialioje“ aplinkoje (pvz., vestuvėse), buvo stengiamasi groti pilnoms ar net gausesnės sudėties kapela.

XX a. antros pusės–XXI a. pradžios duomenys rodo, kad tradicinė žemaičių kapela, nors ir labai negausiai, dar gyvavo ir šiame laikotarpyje. Deja, pirmojo ir antrojo tipo ansamblių buvo užrašyta tik keletas: du styginių instrumentų (trys smuikai ir basetlė, smuikas ir basetlė – LMTA) ir trys pučiamųjų ansambliai (iš Salantų bei Ylakių seniūnijos Pašilės kaimo (LLTI) ir Šilutės rajono – KU). Šiuo laikotarpiu dažniausiai pasitaiko mišrios sudėties instrumentinis ansamblis. Pavyzdžiui, archyvuose esama smuiko / dviejų smuikų, armonikos ir būgno bei smuiko, akordeono ir kontraboso (LMTA); smuiko, bandonijos ir būgno bei smuiko, bandonijos ir basetlos (LLTI) įrašų. Yra užrašyta ir gana keistos, netradicinės sudėties mišrių ansamblių, kuriuose jau neišlaikomas pirmiau minėtas tradicinio ansamblio principas, pavyzdžiui: klarnetas, saksofonas ir akordeonas; smuikas, koncertina ir lūpinė armonikėlė; bandonija, akordeonas, gitara ir būgnas; smuikas ir balalaika; mandolina

ir lūpinė armonikėlė ir kt. (LMTA ir LLTI duomenys). Pastarųjų metų ekspedicijose autorės surinkti duomenys taip pat rodo, kad žemaičių tradicinės sudėties kapelos gana sparčiai nyko ir ansamblyje buvo muzikuojama turimais instrumentais, t. y. per daug jų nesirenkant.

Repertuaras

XIX a. viduryje–antroje pusėje Žemaitijoje ir kituose Lietuvos regionuose per miestus ir dvarus sparčiai plito Vakarų bei Vidurio Europos pasilinksminimo kultūra. Drauge su armonikos tipo ir kitais atneštiniais instrumentais į Lietuvos kaimą atėjo ir šokiai: polka, valsas, mazurka, krakoviakas, kiek vėliau iš Rusijos – kazokas, kokietka ir kt. Fonografo plokštelių įrašai rodo, kad net ir senaisiais piemenų pučiamaisiais instrumentais žemaičiai pūtė ne tik tradicinius piemenų žanrus, bet ir populiariąjį repertuarą: polką, mazurką, maršą ir pan. Daugiau nei pusę minėtos Paalsių kapelos įrašyto repertuaro sudaro polkos, taip pat yra keletas maršų, valsų, mazurkų ir kitų šokių (Nakienė, Žarskienė 2005: 15, 17).

Žemaitija iš kitų Lietuvos regionų išsiskiria ir tuo, kad čia užrašyta daugiausia pavadinimų šokių. Tik žemaičiai žinojo Kadagį, Lestingį (Blezdingėlę), Vajauną, Gyvatarą, Grečnikę, Anės polką ir kitus, mėgo figūrinius valsus – Vilties, Saliamono (Sulamo), Monietų (Manietų) valsus (Venskauskaitė 2000). Tai patvirtino ir naujausių ekspedicijų duomenys. Salantų muzikantas Stasys Gailius šitaip pakomentavo savo grojamą Manietos valsą: „Kiekveins kaims turieji savo kažkuokius senuoviškus pomiegius. Vienam kaimi tuokius, kitam – tuokius“ (LTR 7506/53/). Kunigiškių kaime (Tauragės r., Gaurės sen.) buvo šokamas Valcmanieta (Žarskienė 2002: 286). Eržvilko apylinkių gyventoja parodė, kaip buvo šokamas pokaryje jaunimo mėgtas Draugystės valsas (LTR 7525/18/).

Prieš Antrąjį pasaulinį karą Žemaitijoje taip pat buvo labai populiarūs kontradansiniai ir kadriliniai šokiai: visoje Lietuvoje žinomas kadrilis, taip pat jonkelis, šeinas. Židikuose ir aplinkiniuose kaimuose (Mažeikių r.) buvo šokamas net keturių skirtingų rūšių jonkelis (ŽYe). Pasak žemaičių smuikininkų repertuarą tyrinėjusios Gailos Kirdienės, Žemaičiuose galima aptikti kituose Lietuvos regionuose nežinomų melodijų, tačiau jų atitikmenų galima rasti Latvijoje, Vokietijoje, buvusioje Rytų Prūsijoje bei kitose Europos šalyse (Kirdienė 2000: 18). Žemaičiai mėgo groti ir tautinius šokius „Noriu miego“, „Pjoviau šieną“, Malūnėlį, Suktinį, Klumpakojį, populiarūs buvo ir latvių Gailingis, Skruodelis, Sūdmalinis (Auškalnis 1990a: 6) bei vokiečių ir austrų kilmės šokiai Lelinderis, Lakišius, Relenderis, Greičpolkė. Šiame regione, kaip ir kitur Lietuvoje, prieškaryje išpopuliarėjo fokstrotas, tustepas, tango, cvingas.

Pučiamųjų orkestrai dažniausiai grodavo gedulingus ir religinius kūrinius: žemaičių kalnus ir kitas giesmes (Auškalnis 1997: 393; Se, Ve, ŽYe), tačiau ne vien – pučiamaisiais buvo grojamos taip pat ir polkos, valsai bei kiti populiarūs šokiai gegužinėse, vakaronėse, net vestuvėse (Batavičius 1995: 93; Se)⁵. Į laidotuves,

⁵ G. Kirdienės nuomone, pučiamųjų orkestrai ir kapelos Žemaitijoje padarė kur kas didesnę įtaką smuikininkų repertuarui negu kur nors kitur Lietuvoje (Kirdienė 2000: 18).

vestuves ir kitomis progomis dažnai kaimynų kviečiamas salantiškių Dapšauskų pučiamųjų orkestrėlis ekspedicijos metu mums pagrojo maršų, valsų, fokstrotų, polkų, giesmių (LTR 7506/154–176/).

XX a. pabaigoje–XXI a. pradžioje kaimo muzikantų repertuare vyrauja polkos, valsai, fokstrotai ir maršai. Lauko tyrimuose priminus muzikantams populiariausius tautinius šokius arba krakoviaką, padespaną, gana ilgai tekdavo juos įkalbinėti, kad pagrotų, tačiau šių šokių melodijas jie dažniausiai prisimindavo. Paklausti, ar galėtų pagroti jonkelį, šeina, gyvatarą ar kokį kitą seną šokį, dažniausiai atsakydavo, kad tokių jie jau negrodavę, bet sakosi vaikystėje dar matę juos šokant.

Žemaitijos instrumentinio muzikavimo kaita

Išanalizavus archyvinis bei palyginus skirtingų laikotarpių duomenis, galima išvelgti tam tikrus Žemaitijos instrumentinės tradicijos kitimo dėsningumus. Pažymėtina, kad dar septynioliktame šimtmetyje Lietuvoje išsigalėjęs smuikas Žemaitijoje savo pozicijas išlaikė ir beveik per visą XX a. Pasak G. Kirdienės, palyginti su kitais Lietuvos etnografiniais regionais, kaip tik Žemaitijoje būta daugiausia smuikininkų, šis regionas pastaruosius pusantro šimto metų pasižymėjo



Vladas Galdikas groja rusiška armonika
Salantai, 2004
Fotografavo Mindaugas Karčemarskas

labiausiai išplėtotomis smuikavimo tradicijomis (Kirdienė 2000: 16). Kaip minėta, LLTI KU fonduose smuiku pagriežtų kūrinių yra daugiausia, sudėjęs visų trijų archyvų duomenis, jis visiškai nedaug tenusileidžia armonikai. Tačiau 2002–2007 m. LLTI ekspedicijų Eržvilko, Žarėnų, Salantų, Viekšnių bei Židikų ir Ylakių apylinkėse patirtis rodo, kad smuikavimo tradicija labai sparčiai blėsta, o kai kur jau beveik visai išnykusi. Ne vienas muzikantas pasakojo, kad tėvas arba senelis griežė smuiku, buvo mėgstami ir įvairūs styginių ansambliai. Nemažai apklaustųjų muzikantų vaikystėje pradėję muzikuoti kaip tik smuiku, tačiau vėliau persimetę prie tuo metu jau išpopuliarėjusių dumplinių instrumentų ir smuiku daugiau

nebegriežę. Grojimas madingu to meto instrumentu – armonika ar kitu dumpliniu – tikriausiai reiškė jauno kaimo muzikanto modernumą ir šaunumą⁶, o smuikas atstovavo senajai – tėvų, senelių kartai.

Armonika, o kartu ir lūpinė armonikėlė, Lietuvoje pasirodė maždaug XIX a. ketvirtame dešimtmetyje. Iki XIX a. pabaigos Lietuvoje buvo paplitusios vienaeilės vokiškos ir Vienos rankinės armonikos. Koncertina pietryčių Žemaitijoje, turėjusioje sieną su Vokietija, pasirodė jau maždaug XIX a. viduryje, tačiau tik XX a. trečiojo dešimtmečio pabaigoje ji tapo vyraujančiu dumpliniu instrumentu Tauragės, Raseinių, Kelmės, Plungės ir Šilalės rajonuose (Baika 1994: 31). Maždaug tuo pat metu Lietuvoje pasirodė ir artima koncertinos giminaitė bandonija. Pasak Alberto Baikos, iš tiesų bandonija buvo žinoma mažesnėje Lietuvos teritorijoje nei koncertina, bet kadangi liaudies muzikantai dažnai neskyrė šių instrumentų, susidarė nuomonė apie didelį bandonijos populiarumą (ten pat: 35).

Į Lietuvą atėję dumpliniai instrumentai pamažu išstūmė iš tradicinio kaimo muzikavimo kankles, kuriomis Žemaitijoje buvo mielai kankliuojama XX a. pirmoje pusėje. Lietuvių tautosakos archyve buvo įamžinta žemaičių kanklininkų Stasio Abromavičiaus, Juozo Jaunziemio ir Bonifaco Brazinsko skambinama muzika. Apie kanklių populiarumą Žemaitijoje XX a. pradžioje byloja ir Zenono Slaviūno (Slavinskas 1937), Balio Buračo (Buračėlis 1937, Buračas 1939) ir kitų autorių darbai (Apanavičius [ir kt.] 1994; Baltrėnienė 1990). Dar ir 1988 m. etnoinstrumentologinės ekspedicijos Kelmės krašte duomenys rodo, „čia buvus stiprią ir gają šių tautinių instrumentų tradiciją“ (Auškalnis 1997: 392). Pasak Vidos Palubinskienės, užplūdus dumpliniams, nustota kankliuoti šokiuose ar didesniuose susibūrimuose. Kanklės liko daugiau namų muzikavimo instrumentas (Palubinskienė 2007: 188). Pastarųjų metų ekspedicijų patirtis rado, kad kanklės tampa kaimo kolekcininkų eksponatu ar net kambario interjero dalimi. Antai salantiškis muzikantas Vladas Galdikas ant sienos buvo pasikabinęs dvi kankles, bet groti jomis nemokėjo.

Pasikeitus ganymo papročiams, maždaug XX a. viduryje natūralioje kaimo aplinkoje visiškai išnyko muzikavimas piemenų pučiamaisiais instrumentais ir jais atliekami senieji žanrai. Prisiminimai apie šią tradiciją išlikę tik senosios kartos pateikėjų atmintyje. Panašūs procesai vyko ir toliau. Po Antrojo pasaulinio karo pasirodžiusi diatoninė rusiška armonika ir akordeonas gerokai apmažino smuiko, koncertinos ir bandonijos populiarumą. Bandonijos ir koncertinos renesansu galima pavadinti XX a. devintąjį dešimtmetį. Po to kai 1982 m. Dainų šventėje bandonijomis buvo grojama kaimo kapelose, šis instrumentas ne tik grįžo į Žemaitijos muzikavimą, bet paplito ir visoje Lietuvoje (Baika 1994: 35). Štai kaip panašius procesus apibūdino muzikantas iš Salantų Romanas Sungaila: „Buvo tuoks moments – dar akordeuona nebova papliti, vuo armoškuos bova tuokis kaip jau že-

⁶ Kaukazo tautelės adygėjų instrumentinio muzikavimo tyrinėtojos Allos Sokolovos nuomone, viena iš semantinių adygėjų armonikos reikšmių yra tai, kad stovinčio instrumento korpusas buvo prilyginamas šauniai džigito figūrai – plonam liemeniui, platiems pečiams, sidabriniam diržui (Sokolova 2006: 97)

mesnio lygio. Gruoji su banduonijom, koncertinjom. Paskui staiga nukonkurava akordeons. Ir nukonkurava teip, kad juos net po luova vėsas pasliepi. Armoškos irgi išieji iš maduos. Akuordeonai vėską periem. Dabar atieji viel į madą. Jau nepraein kapeluos sąstats, jeigu niera banduonijuos, koncertinuos“ (LTR 7506/141/).

Žemaičių muzikavimas XXI amžiuje

Žemaitijos instrumentinį folklorą tyrinėjęs Antanas Auškalnis, remdamasis 1987 m. instrumentologinės ekspedicijos patirtimi, teigė, kad instrumentinio muzikavimo tradicija nutrūko maždaug XX a. septintame dešimtmetyje, o vėliau tik ruseno (Auškalnis 1990a: 8). Šiandien galima pasakyti, kad ji nors ir gana silpnai, bet teberusena iki šiol. Pastarųjų metų lauko tyrimai⁷ Eržvilko, Salantų, Žarėnų ir Vieکشnių apylinkėse atskleidžia žemaičių instrumentinės muzikos pokyčius, vykstančius jau XXI a. pradžioje. Atkreiptinas dėmesys, kad trijų pastarųjų ekspedicijų vieta buvo pasirinkta specialiai neatsižvelgiant į tai, ar tose vietovėse yra muzikantų, todėl jų duomenys gerokai skiriasi nuo Eržvilko ekspedicijos.

Garsiam savo bandonininkais Eržvilke ir jo apylinkėse buvo užrašyta dvylika muzikuojančių pateikėjų; iš jų tik vienas buvo smuikininkas, o kiti grojo bandonijomis, koncertinomis, armonika ir akordeonu⁸. Salantuose užrašėme keturis pavienius muzikantus, grojančius daugiausia įvairiais dumpliniais instrumentais, ir vieną pučiamųjų orkestrėlių, sudarytą iš šešių žmonių. Žarėnuose pavyko užrašyti tik vieną liaudies muzikantą, grojantį smuiku ir armonika, antrojo, grojančio akordeonu, prieš keletą metų mirusio žymaus to kaimo muzikanto sūnaus, nepavyko rasti namuose. Dar apklausėme ir dėl silpnos sveikatos jau keletą metų nebegrojantį buvusį to kaimo armonikininką. Vieکشnių apylinkėse aplankėme devynis grojančius ir penkis dėl įvairių priežasčių jau nemuzikuojančius pateikėjus. Dauguma jų mums pagrojo armonika arba akordeonu, taip pat gitara, smuiku. Nebegrojantys muzikantai – dažniausiai buvę smuikininkai. Daugelis aplankytų muzikantų mokėjo groti keliais instrumentais, iš kurių dažniausiai bent vienas – dumplinis. Taigi šiuolaikiniai duomenys, beje, kaip ir archyviniai, rodo, kad ištirtose vietovėse vyrauja dumpliniai instrumentai – diatoninė armonika, akordeonas, koncertina, bandonija. Grojančių smuiku užrašėme vos keturis – kiekvienoje ekspedicijoje po vieną.

Norėtūsi paminėti, kad Vieکشniai pirmoje XX a. pusėje buvo gana svarbus apylinkės kultūros centras, bandęs išlaikyti savo pozicijas ir sovietų okupacijos metais. Galbūt dėl to čia gyvuoja net keletas įvairių kolektyvų: jaunimo estradinis ansamblis, stilizuota, arba tipinė, kaimo kapela, folkloro ansamblis ir tradicinė kapela, kurioje groja mūsų aplankytieji liaudies muzikantai. Palyginimui: Salantų apylinkėse, be minėto pučiamųjų orkestrėlio, yra du folkloro ansambliai, o Žarėnuose – tik stili-

⁷ Kaip minėta, 2007 m. vasarą LLTI mokslininkai buvo surengę ekspediciją ir Mažeikių rajono Židikų bei Ylakių apylinkėse, tačiau rengiant straipsnį šios ekspedicijos duomenys nespėti apibendrinti.

⁸ Eržvilko ekspedicijoje buvo užrašyta 170 muzikantų pagriežtų kūrinių, Salantų – 83, Žarėnų – 16, Vieکشnių – 117 kūrinių.



Kapelos „Jonkelis“ muzikantai. Vieکشniai, 2006. *Fotografavo Rūta Žarskienė*

zuota kaimo kapela. Iširtose vietovėse senajai žemaičių kolektyvinio muzikavimo tradicijai atstovauja vienintelis salantiškių Dapšauskų pučiamųjų orkestrėlis. Muzikantų vidinį poreikį groti kolektyve šiandien tarsi „kompensuoja“ dalyvavimas įvairiuose specialiai suburtuose ansambliuose. Pavyzdys galėtų būti vieکشniškių tradicinė kapela „Jonkelis“, kurioje groja vyresnės kartos Vieکشniuose ir aplinkiniuose kaimuose gyvenantys liaudies muzikantai (Ve).

Visi ekspedicijose aplankyti muzikantai – vyrai⁹, dauguma jų – senosios kartos atstovai, kuriems jau per šešiasdešimt ar septyniasdešimt metų. Lauko tyrimų metu sutikome tik vieną jaunosios bei keletą vidurinėsios kartos muzikantų. Šie duomenys skiriasi nuo straipsnio pradžioje pateiktų archyvinųjų, bet sutampa su folkloro ansamblių dalyvių amžiaus statistika, bylojančia, kad Žemaitijos regiono folkloro ansambliuose ypač mažai muzikuojančio jaunimo (2,7 proc.) ir daugiausia (38 proc.) pagyvenusių žmonių (Zabielienė 2007: 121). Manau, kad tai susiję ne vien su bendra šalies gyventojų senėjimo tendencija, bet ir su tuo, kad jaunoji karta nenori tęsti tėvų ir senelių tradicijos.

Liaudies muzikantai kviečiami dalyvauti etnografiniuose arba folkloro ansambliuose, suburiami arba patys susimeta į įvairaus dydžio ir sudėties grupes. Šie instrumentiniai ansambliai groja dažniausiai muzikantų jaunystės metais skambėjusį repertuarą – polkas, valsus, maršus, fokstrotus, romansus ir kitas „naujoviškas“ liaudies dainas. Tik vienas kitas jaunesnės kartos atstovas perima senųjų liaudies

⁹ Išimtis salantiškių Dapšauskų pučiamųjų orkestrėlis. Jame, be šeimos vyrų, groja ir trys moterys. Muzikantų amžiaus vidurkis – 44 metai (žr. LTR 7506, p. 88).

muzikantų griežiamą repertuarą ir pačią muzikavimo tradiciją. Muzikalusis kaimo jaunimas, baigęs muzikos mokyklą, „senovinė“ liaudies muzika dažniausiai nesidomi, bet dalyvauja įvairiose estradinėse, populiariosios muzikos, roko ir panašiose grupėse arba stilizuotose kaimo kapelose. Tokių kaimo kapelių atliekamos visoje Lietuvoje populiarių dainų aranžuotės niekuo neprimena tradicinio žemaičių muzikantų repertuaro.

Žvelgiant iš retrospektyvos į perspektyvą, vis dėlto reikia manyti, kad šiuolaikiniai iš Vakarų Europos bei Amerikos atėję muzikos stiliai visiškai neužgoš ir nesuniveliuos liaudiškos muzikavimo tradicijos. Juk dabar tyrinėjame XIX a. viduryje–XX a. pradžioje tiek Žemaitijos, tiek visos Lietuvos etninį muzikavimą iš Vakarų ir Vidurio Europos užplūdusią pasilinksminimo muziką ir kartu įsitvirtinusius dumplinius, varinius pučiamuosius ir kitus instrumentus. Juk polka, taip pat kaip ir maršas, valsas, kadrilius, įsiliejusi į senąją tradiciją ir sugėrusi jos savitumą, tapo tikra žemaitiška, aukštaitiška ar dzūkaiška polka su savitu melodiniu piešiniu ir specifine šokimo maniera...

Išvados

1. Daugiausia instrumentinės muzikos įrašų sukaupia LMTA Muzikologijos instituto Etnomuzikologijos skyriaus archyve, tačiau didžiausia instrumentų ir žanrų įvairovė užfiksuota LLTI Lietuvių tautosakos rankraštyno fonotekoje. Čia saugomi seniausi žemaičių muzikantų įrašai, įgroti taip pat ir piemenų pučiamaisiais instrumentais, kanklėmis, mandolina. LMTA ir KU fondai atspindi XX a. antros pusės instrumentinės tradicijos situaciją.

2. Žemaitija iš kitų regionų išsiskiria gilią šaknis turinčia kolektyvinio muzikavimo tradicija. XX a. pradžioje čia gyvavo trys instrumentinių ansamblių rūšys – styginių, pučiamųjų bei mišrios sudėties. Mišrios kapelos ypač išpopuliarėjo XX a. viduryje ir antroje pusėje. Šiuo metu tradiciją tęsia pučiamųjų ansambliai, grojantys per laidotuves, bažnytines šventes ar net vestuves. Tradiciniam kolektyviniam muzikavimui kintant, Žemaitijos kaimų ansambliuose pradėta groti su bet kokiais instrumentais, nebesilaikant jų derinimo principo.

3. Žemaitijos muzikantų repertuaras išsiskyrė šokių ir jų pavadinimų įvairove. XX a. pirmoje pusėje ypač mėgti kadriliniai šokiai, žemaičiams saviti – jonkelis, šeinas. Kituose Lietuvos regionuose nebuvo tokie populiariūs ir įvairūs figūriniai valsai. Tačiau populiariausias praėjusio šimtmečio instrumentinis kūrinys, ko gero, buvo polka. Polkos pobūdžio melodijos buvo grojamos įvairiomis progomis visokiausiais instrumentais: nuo ožragio ar karvės rago iki armonikos, akordeono ir kapelijos. Net ir XXI a. pradžioje polka išlaiko savo pozicijas, ją groja ir pučiamųjų orkestrėliai.

4. Per visą XX a. Žemaitijos instrumentiniame muzikavime vyko pokyčiai: vieni instrumentai pasitraukė, kiti įsiliejo. Nors smuikas buvo vienas mėgstamiausių instrumentų, tačiau XX a. pabaigos–XXI a. pradžios ekspedicijų duomenys parodė, kad smuikavimo tradicija Žemaitijoje labai sparčiai nyksta. Kankles, o iš dalies ir

smuiką išstūmė dumpliniai instrumentai: armonika, bandonija, koncertina, akordeonas. Jie buvo pasirenkami ne tik dėl daugiabalsio ir garsaus skambesio, bet ir norint pademonstruoti modernumą bei šaunumą.

5. XXI a. vis dar gyvuojanti žemaičių instrumentinio muzikavimo tradicija palaikoma vyresniosios kartos muzikantų. Kaip rodo pastarųjų metų ekspedicijų patirtis, tik pavieniai jaunesnės kartos atstovai perima senųjų liaudies muzikantų griežiamą repertuarą ir pačią muzikavimo tradiciją. Muzikalusis kaimo jaunimas, siekdamas būti šiuolaikiškas, dažniausiai renkasi populiariusius muzikos stilius.

LITERATŪRA

- Apanavičius Romualdas [ir kt.] 1994. *Senosios kanklės ir kankliavimas*, Vilnius.
- Augėnaitė Loretą 2001. Liaudies instrumentinis muzikavimas Klaipėdos krašte, *Tiltai, Priedas: Mokslo darbai*, Nr. 7: *Vakarų Lietuvos muzika*, (I), p. 77–85.
- Auškalnis Antanas 1990a. Šiaurės vakarų žemaičių instrumentinis liaudies muzikavimas, *Menotyra*, [t.] 17, p. 3–9.
- Auškalnis Antanas 1990b. Šilalės rajono Piliakalnio apylinkės muzikavimo tradicijos, *Kraštotyra*, Nr. 24, p. 80–84.
- Auškalnis Antanas 1997. Instrumentinis liaudies muzikavimas Kelmės krašte, kn.: *Kelmės kraštas*, Vilnius, p. 388–394.
- Baika Albertas 1994. *Kaimo armonikos*, Vilnius.
- Baltrėnienė Marija 1990. Senieji Lietuvos kanklininkai, *Liaudies kultūra*, Nr. 1, p. 27–33.
- Batavičius Albinas 1995. *Tauragės apskrities dūdų orkestrai*, Tauragė.
- Buračas Balys 1939. Jauna žemaičių kanklininkė, *Žiburėlis*, Nr. 10, p. 157–158.
- Buračėlis Balys 1937. Žemaičių kanklininkai, *Sekmadienis*, Nr. 48, lapkr. 28, p. 3.
- Kirdienė Gaila 2000. Liaudies smuikavimas Žemaitijoje, *Žemaičių žemė*, Nr. 2 (27), p. 16–19.
- Mickevičius Juozas 1933. Žemaičių vestuvės, kn.: *Mūsų tautosaka*, t. VII, Kaunas, p. 47–125.
- Nakienė Austė, Žarskienė Rūta (sud.) 2005. *Žemaitijos dainos ir muzika. 1935–1941 metų fonografo įrašai*, Vilnius.
- Palubinskienė Vida 2007. *Kanklės lietuvių etninėje kultūroje: tradicijos ir jų kaita (XIX a. II pusė–XXI a. pradžia)*: [Humanitarinių mokslų daktaro disertacija], rankraštis saugomas Vytauto Didžiojo universitete.
- Sokolova Alla 2006. Adyge Harmonica as a Symbolic Text, *Tautosakos darbai*, [t.] XXXII, p. 95–104.
- Statkevičius Vladas 1992. *Šilališkiai: Darbai ir papročiai*, Vilnius.
- Šileikienė Irena 1991. Atneštiniai muzikos instrumentai lietuvių liaudies papročiuose, kn.: *Lietuvių liaudies papročiai*, sudarė Juozas Kudirka, Vilnius.
- Venskauskaitė Eugenija 2000. Ką ir kaip šoko Žemaitijoje, *Žemaičių žemė*, Nr. 2, p. 23.
- Zabielienė Aušra 2007. *Folkloriniai ansambliai Lietuvoje: etnokultūrinės savimonės tęstinumas 1990–2006 m.*: [Humanitarinių mokslų daktaro disertacija], rankraštis saugomas Vytauto Didžiojo universitete.
- Žarskienė Rūta 2002. Eržvilko muzikantai, *Tautosakos darbai*, [t.] XVII (XXIV), p. 285–287.
- Žarskienė Rūta 2005. Lietuvių etninės muzikos atlikėjas: įvaizdis ir tradicija, *Tautosakos darbai*, [t.] XXX, p. 112–121.
- Žarskienė Rūta 2007. Pučiamųjų ansambliai Židikų ir Ylakių apylinkėse, *Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto ekspedicija Židikuose*, [interaktyvus], prieiga per internetą: <http://archyvas.liti.lt/ekspedicijos/zidikai/>

SUTRUMPINIMAI

- LTR – Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Lietuvių tautosakos rankraštynas
- LTRF pl. – Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Lietuvių tautosakos rankraštyno fonoteka, plokštelė
- Se – Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto 2004 m. Salantų (Kretingos r.) ekspedicijos duomenys, saugomi Lietuvių tautosakos rankraštyne
- Že – Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto 2005 m. Žarėnų (Telšių r.) ekspedicijos duomenys, saugomi Lietuvių tautosakos rankraštyne
- Ve – Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto 2006 m. Viekšnių (Mažeikių r.) ekspedicijos duomenys, saugomi Lietuvių tautosakos rankraštyne
- ŽYe – Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto 2007 m. Židikų ir Ylakių (Mažeikių r.) ekspedicijos duomenys

THE SAMOGITIAN INSTRUMENTAL MUSIC-MAKING AND ITS CHANGES

RŪTA ŽARSKIENĖ

Summary

The article aims at highlighting the peculiarities and change of Samogitian instrumental music-making in the course of the 20th century and in the beginning of the 21st century. The study is based on the sound recordings stored at the Folklore Archives of the Institute of Lithuanian Literature and Folklore, at the Archives of the Department of Ethnomusicology, Institute of Musicology of the Lithuanian Academy of Music and Theatre, and the Archives of Folklore and Ethnography, Folklore Laboratory at the Department of Baltic Linguistics and Ethnology, Faculty of Humanities of Klaipėda University. Also, data recorded during fieldwork sessions organized by the Institute of Lithuanian Literature and Folklore in 2002–2006 in Eržvilkas, Salantai, Žarėnai and Viekšniai parishes, as well as published materials from this region by different authors have been used.

In the course of the whole 20th century, various changes took place in the Samogitian instrumental music-making: some instruments stepped aside, others emerged. If we compare the old archived materials to the data recorded during the fieldwork sessions in the beginning of the 21st century, it becomes evident that the wind instruments played by the shepherds have completely vanished in the natural environments, together with specific pieces of folklore they were used to perform. Although fiddle used to be regarded among the most favored instruments, the fieldwork data from the end of the 20th – beginning of the 21st century showed rapid disappearing of fiddling tradition in Samogitia. *Kanklės* (cither type instrument), and also partly fiddle, were replaced by the free-reed instruments like accordion, bandonion, concertina, and diatonic-button accordion (harmonica). The choice of the latter ones was determined not only by their polyphonic and loud sound, but also by the purpose of demonstrating the modernity and prowess of the player.

Samogitia stands out among the other regions for its deeply-rooted tradition of collective music playing. In the beginning of the 20th century, there existed three kinds of the instrumental groups, i.e. the strings, the brass bands, and the mixed ones (usually consisting of fiddle (two fiddles), bandonion or another free-reed instrument and bass). The mixed ensembles became particularly popular in the middle and in the second half of the 20th century. At that time, the tradition was represented by the brass bands, performing at funerals, church festivals, or even during weddings. The repertoire of the Samogitian musicians was particularly rich in terms of the dances. In the first half of the 20th century, the quadrille type dances were especially favored; including several kinds of distinctive Samogitian ones, like *Jonkelis*, *Šėinas*, and various figure-waltzes. Still, probably the most popular piece of the instrumental music of the 20th century was polka. The polka-type melodies used to be played on various occasions and using all kinds of instruments: from the goat's or cow's horn till accordion or the whole ensemble.

In the 21st century, the tradition of instrumental music-making is still alive in Samogitia, mainly supported by the musicians of the elder generation. According to the recent fieldwork experiences, only separate individuals from the younger generation inherit the repertoire played by the old folk musicians as well as the tradition of music-making itself. The youth from the countryside with an ear for music usually study at the music schools, afterwards performing in the instrumental ensembles, various pop and rock bands.

Gauta 2007-09-12

Straipsnis parašytas vykdant Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo remiamą tarpinstitucinę mokslo programą „Regioniniai folkloro ir tarmių tyrimai: Vakarų Lietuva“ (2003–2006).